

Een bijzondere ontmoeting

Door een toevallige samenloop van omstandigheden ben ik in 1994 in briefcontact gekomen met Alex E.S. Green uit de USA. Een kennis van mij en Green werken op hetzelfde wetenschappelijke vlak van het onderzoek naar de aantasting van de ozonlaag. Die kennis wist dat ik rekenlinialen verzamelde en vertelde mij dat Green in het laatste jaar van de oorlog een rekenliniaal had ontwikkeld, in opdracht van de Amerikaanse luchtmacht, om sneller dan met bestaande tabellenboeken mogelijk was, uit waarnemingen via bommenrichtapparatuur te berekenen welke de afmetingen zijn van schepen die men van grote hoogte uit vliegtuigen op zee waarneemt.

Die kennis gaf mij het adres van Green en uit de correspondentie die ik met Green sindsdien heb gevoerd - hij stuurde mij enkele artikelen over zijn ontwerpactiviteiten - blijkt in hoe grote mate Green heeft bijgedragen aan het ontwikkelen van veel rekenlinialen voor allerlei aspecten waarmee piloten - en meer in het algemeen, de luchtmacht - te maken krijgt.

Het voert te ver om hier in de MIR zijn ontwerpen te bespreken. Dat bespreken zou bovendien te kort doen aan Green zelf, want veel boeiender is het om zijn eigen artikelen te lezen.

Zijn bemoeiingen zijn er de directe oorzaak van geweest dat de Japanse vloot de grond is ingeboord op een kritiek moment van de oorlogvoering rondom Japan. Ook werd de navigatie van de vluchten met de beide atoombommen op Japan en het afstellen van de richtapparatuur verricht met door Green ontwikkelde linialen.

Ik weet me inmiddels de gelukkige eigenaar van twee van zijn rekenlinialen.

Green, inmiddels 79 jaar, is nog steeds actief op wetenschappelijk gebied. Zo speelt hij een belangrijke rol in de studie naar besparingen op energiegebied door het gebruik van biomassa. In het kader van deze activiteit moest hij voor het geven van een voordracht naar Stockholm en hij schreef mij dat hij op doorreis in Nederland, naast enkele andere bezoeken aan collega's, mij graag wilde ontmoeten om over rekenlinialen te praten en om mijn verzameling te zien. Een uitgelezen kans om met een heel

IJzebrand Schuitema

interessante persoonlijkheid in direct contact te komen.

De ontmoeting heeft op 25 mei plaats gevonden en behalve over rekenlinialen hebben we over veel van zijn activiteiten gepraat. O.a. heeft hij uitgebreid verteld over veel aan hem voorgelegde rekenproblemen tijdens het laatste oorlogsjaar, verband houdend met het afwerpen van atoombommen en de mogelijkheden voor de B-29 vliegtuigen om uit de gevarenzone te zijn op het moment dat de bommen ontploffen.

Tijdens deze uiteenzettingen van hem heb ik hem gevraagd of hij eventueel bereid zou zijn in het jaar 2000, tijdens de dan in Nederland te houden internationale bijeenkomst, een voordracht te houden over zijn rekenlinialen-ontwerpen. Hij was daartoe in principe bereid en had meteen al een titel voor zijn voordracht: 'How slide rules won the war'. Hopelijk kan hij het inplannen in zijn agenda.

Het is een ontmoeting geweest die grote indruk op me heeft gemaakt. Green heeft voor zijn bemoeiingen de Medal of Freedom ontvangen, een zeer bijzondere onderscheiding voor een zeer bijzonder persoon.

De literatuur die ik van hem heb is de volgende:

- 5) *Veteran who found Japanese fleet now fights for alternative fuels*; door Randolph Fillmore, uit: The Stars and Stripes, Nov. 3-16, 1997 (1x A4)
- 6) *Finding the Japanese fleet in March 1945*; door Alex E.S. Green, uit: Interface, Sept/Oct. '93 (8x A4)
- 7) *An operations analyst with the 21st Bomber Command*; door Alex E.S. Green, uit: Festschrift for Alex Green, uitgegeven door A. Deepak Publ., Science and Technology Corporation, Hampton VA, USA (15x A4)

Mochten er onder onze Kringleden personen zijn die iets van deze publicaties willen hebben dan ben ik bereid, tegen kostprijs van kopiëren en porto, exemplaren toe te sturen. Dat toesturen zal overigens even op zich laten wachten, want ik ben tot eind juli wegens vakantie afwezig. Laat me schriftelijk weten waarin je geïnteresseerd bent.